

Storbritannien inför EEC

Doktor Erin Jucker-Fleetwood som arbetar i National Economic Development Office i London redogör i denna artikel för de problem Storbritannien ställs inför i samband med ett inträde i EEC. Det formella beslutet i frågan fattas i höst genom parlamentets ratificering av inträdesvillkoren. Många anser att Storbritanniens bidrag till EEC:s budget kommer att bli för högt i relation till landets betalningsbalans. Storbritannien kräver emellertid en övergångsperiod 1973-81 innan full betalningsskyldighet uppnås. Den främsta fördelen med ett inträde skulle vara att Storbritannien får deltaga i besluten i EEC. Eftersom landet troligen kommer att påverkas allvarligt av den gemensamma marknadens beslut även om man står utanför EEC skulle det vara klokare att bli medlem.

Det enda mannen på gatan i Storbritannien inser är att han faktiskt inte vet någonting om EEC utom att ett inträde i EEC medför risk för höjda livsmedelspriser. Experterna fruktar – åtminstone i pessimistiska ögonblick – att frågan om huruvida Storbritannien skall gå in i EEC eller inte kommer att bli beroende av sådana faktorer som »smörpriset» eller ett odefinierat men emotionellt högexplosivt argument som »förlorande av suveränitet». En förmildrande faktor är att allmänheten inser att dess kunskaper om effekterna av ett medlemskap i EEC är rudimentära. Det kommer därför att finnas mottaglighet för den informationskampanj som startar nu i vår.

Det formella beslutet om inträde i den gemensamma marknaden förutsättes komma under hösten 1971 och det sker genom parlamentets ratificering av »inträdesvillkoren». Förhandlingarna väntas med all sannolikhet vara avslutade i slutet av juni, eller åtminstone i början av september, vilket innebär att villkoren kommer att vara kända för de politiska partierna i samband med de konferenser, som äger rum i mitten och slutet av samma månad. I höst kommer därför den avgörande offentliga debatten för och emot den gemensamma marknaden.

Fram till slutet av 1970 hade allmänheten egentligen inte fått någon riktigt effektiv information. Om någon enstaka rotaryklubb, handelskammare eller kvinnoorganisation har haft någon enstaka diskussion om EEC och de problem som Storbritannien kommer att konfronteras

med vid ett inträde, är detta undantag från regeln.

Ingen partiskiljande fråga

Stödet för och oppositionen mot inträde i EEC följer inte partilinjerna. Den nuvarande konservativa regeringen har ett inträde som officiell politik. Labour började med denna politik när de satt vid makten och lyckades – om också med liten marginal – vidmakthålla ett inträde i EEC som sin officiella politik vid partiets årliga konferens 1970. De konservativa politiker, som var för ett inträde i den gemensamma marknaden, bildade en »Grupp för Europa» under ordförandeskap av Sir Tufton Beamish med mer än 150 medlemmar innefattande praktiskt taget alla kabinetts- och icke-kabinettsministrar.

Därutöver anses det att ytterligare omkring 50 konservativa parlamentsledamöter har bundit sig starkt för Europa. Labours Europakommitté, vars ordförande är Sir Geoffrey de Freitas, samarbetar taktiskt i parlamentet med de konservativa, men de två grupperna opererar för övrigt var för sig. Utanför parlamentet främjas och samordnas aktiviteterna för en EEC-anslutning av den »Europeiska Rörelsen» som omfattar företrädare för samtliga partier. Denna rörelse har ambitiösa planer (och pengar att genomföra dem) på stora offentliga möten, speciella framstötningar mot fackföreningsmedlemmar och särskilda delar av industrin såsom varven. De har också gott om »pappersammunition»: flygblad, broschyrer och en månatlig åttasidig publikation.

Opponenterna mot Storbritanniens inträde i Europa har som sin huvudorganisation en »Skyddskampanj» (Safeguards Campaign) med Douglas Jay som ordförande. Denna rörelse omfattar likaledes representanter för alla partier, och ordförande är Labour's starkaste kritiker mot den gemensamma marknaden. Organisationen samarbetar speciellt med två av den yttersta högerens opponenter mot marknaden, Neil Martin och Robin Turner. Dessa samarbetar också med de konservativas anti-EEC-middagsklubb under ledning av Sir Eric Walker-Smith. I underhuset tillhör Labour's EEC-motståndare arbetsgruppen under ordförandeskap av Fred Peart. Motståndarna till EEC tycks emellertid ha mindre ekonomiska resurser än de som är för Storbritanniens inträde i EEC. Denna svaghet har ända tills nu kompenseras av det faktum att de har haft sin frihet att säga praktiskt taget allt de önskat. De kan och har verkligen fört fram alla argument i debatten. Denna frihet har de begagnat sig av i mycket hög grad. T o m organiserade TV-debatter mellan de två sidorna har övergått i »skjutjärns»-debatter och har omfattat vägran från deltagarnas sida – och särskilt från motståndarna till EEC – att besvara även sakliga frågor om den politik som redan tillämpas i den gemensamma marknaden – t ex omfattningen av de sociala förmånerna. En av orsakerna till att anhängarna av EEC har varit handikappade, är att de inte har velat göra något uttalande som kunnat skada förhandlingarna. Dessutom har uppgiften

att lämna aktuell information till allmänheten försvårats av den mängd av utkast och förslag som producerats av EEC alltsedan mötet i Haag i december 1969. Sådana förslag har utgivits på så gott som alla områden.

Det finns emellertid planer på ytterligare information om den gemensamma marknaden bl a av Brittiska Industriförbundet. Denna information kommer att omfatta – så långt det är möjligt innan resultatet av förhandlingarna är känt – också mera preciserade politiska förslag. Svårigheten är att den gemensamma marknaden inte själv alltid fattat beslut. Ett typiskt exempel är Werner-planen för monetärt samarbete, vilken skulle ha antagits av ministerrådet i Bryssel i december och som beroende på interna motsättningar inom EEC uppskjutits.

Det är i huvudsak ekonomiska argument som hittills framförts i de engelska diskussionerna för eller emot ett inträde i den gemensamma marknaden. Om Storbritannien skulle inträda i EEC, skulle detta innebära att landet skulle komma att ingå i ett område med 300 miljoner invånare, under förutsättning att de tre övriga länder som samtidigt söker inträde i organisationen – Danmark, Norge och Irland – också kommer in i EEC. Handeln med industri- och jordbruksprodukter kommer att vara helt fri inom detta område från och med 1978 då den nuvarande femåriga övergångsperioden gått till ända. Dessa tio länder skall då sammanbindas med de andra EFTA-länderna, Portugal, Schweiz, Sverige, Österrike och

Finland genom någon form av associering. Minimikravet för en associering är att EFTA:s handelsregleringar inte leder till något gap mellan de båda blockens tulltariffer.

Ekonomiska konsekvenser

Den avgörande frågan är den belastning detta kommer att medföra för den brittiska betalningsbalansen. Enligt ett uttalande i parlamentet den 16 december 1970 av Geoffrey Rippon, Storbritanniens chefsförhandlare för inträde i EEC, kommer med en budget 1977 för den gemensamma marknaden på 4 500 miljoner dollar landets nettobidrag att successivt öka från ca 30 miljoner pund 1973 till ca 140–180 miljoner pund år 1977. Om den gemensamma marknads budget kommer att kvarligga på sin nuvarande nivå på ca 3 000 miljoner pund skulle Storbritanniens nettobidrag uppgå till ca 60–70 miljoner pund. Detta innebär att Storbritannien åtar sig att stå för ca 13–15 % av EEC:s totala budget 1977.

Också många människor som i princip är för ett inträde i EEC anser att dessa belopp är alltför höga i relation till den brittiska betalningsbalansen och i förhållande till det totala bidrag som Storbritannien skulle ge till EEC:s budget. Det skulle bli det högsta nettobidraget från något medlemsland. Orsaken härtill är att EEC:s budget tyngs kraftigt av jordbruksstöd. Storbritannien har ett litet, effektivt jordbruk men är även en stor importör av jordbruksprodukter. Det finns två faktorer i finansieringen av EEC, som gör att

ställningen 1977 inte är helt klar. Den första är den rationaliseringsgrad som jordbruksproduktionen kommer att hinna uppnå på kontinenten och särskilt i Frankrike. Den andra är i vilken utsträckning EEC:s budget skall omfatta stöd för industriell utveckling, inkluderande regional utvecklingsplanering, omstrukturering av industrin och stöd för industriell utbildning och omskolning. För närvarande tycks industrin prioriteras av politikerna i Bryssel. Detta kan emellertid endast lyckas om stödet till jordbruket reduceras. Under förutsättning att industrin prioriteras, kommer Storbritanniens nettobidrag att reduceras då landet i så fall skulle ha rätt till ansevära inbetalningar från EEC.

Krav på övergångsperiod

En annan fråga som fortfarande diskuteras är Storbritanniens begäran att under en åttårsperiod successivt få nå upp till total betalning av sin del av EEC:s budget. Detta skulle innebära en övergångsperiod åren 1973-1981, varigenom Storbritannien skulle jämföras med den gemensamma marknadens stater, som också beviljade sig själva en åttårsperiod för att anpassa sig till gemenskapens budget. Efter år 1980 skall det inte längre finnas en bestämd procentsats. Storbritannien och de andra medlemsstaterna skall då till gemenskapens budget betala sina totala importavgifter på billig livsmedelsimport från länder utanför EEC, sina tullar och en procentuell andel av sina skatteintäkter. Storbritannien har ansökt om specialgarantier (utöver dem i artikel 108 i

Romtraktaten) för att kunna reducera avgifterna, om det skulle bevisas att de skulle bli en alltför stor börda för landets betalningsbalans. Såväl beträffande den senare frågan som beträffande en åttårsig övergångsperiod har Frankrike hittills visat sig orubbligt. Fransmännen hävdar att EEC:s dynamiska effekt på Storbritanniens industriexport snabbt kommer att medföra en intäktsökning på upp till 1 000 -2 000 miljoner pund, så att inte ens bidragen till EEC:s budget kommer att innebära någon påfrestning på landets betalningsbalans.

Positiva effekter

En eventuell dynamisk effekt av Storbritanniens inträde i EEC är emellertid omöjlig att uppskatta. Ett av Storbritanniens mest seriösa utredningsinstitut (NISER) publicerade i november en ytterligt negativ rapport. I denna påstod man att inträdet i realiteten inte skulle medföra några dynamiska effekter utom möjligen en ökning av Storbritanniens handel med länderna inom EEC. Den storm rapporten förorsakade visade att de tekniska metoder man tillämpat i rapporten lämnade mycket övrigt att önska. Trots detta återspeglade artikeln det tvivel och den fruktan som även tämligen övertygade anhängare av EEC känner. Fastän den nuvarande inflationstakten i Storbritannien minskar utsikterna till högre jordbrukspriser (jordbruksprisnivån inom EEC hålles i princip konstant i monetära termer), är huvudskälen för ett

inträde mindre de ekonomiska fördelarna än övriga fördelar. Utvecklingen mot en eventuell politisk enhet framstår som mycket önskvärd. De utökade rutinkontaktorna med Europa anses medföra nya idéer, vilka skulle bryta den partiella isolering som samväldets reducering medfört. Det är den sortens argument som framhäver de längre och långsiktiga fördelarna av internationellt samarbete på alla nivåer, och förespråkarna härför är beredda att betala ett ansevärt pris för dessa mindre påtagliga fördelar.

Även övertygade anhängare av den gemensamma marknaden är i allmänhet inte blåögda optimister. De inser att EEC har inbyggda låsningar, bland vilka bristen på jordbruksreformer är det mest framträdande exemplet. Den omfattande byråkratin inom EEC och de invecklade procedurerna som denna medför anses också utgöra en negativ faktor. Många tvivlar på den monetära unionen med dess system för sammankoppling av utländska valutor. När Storbritannien förutsättes gå lika snabbt fram på detta område och lika långt som övriga medlemsländer, tar man med i beräkningen det faktum att EEC, när man hittills försökt genomföra reformer, gjort detta i en takt

som kunnat accepteras av den långsamaste medlemsstaten.

Den främsta fördel Storbritannien skulle få genom att gå in i EEC är givetvis att landet såsom medlem kommer att delta i besluten. Eftersom Storbritannien troligtvis kommer att påverkas – och påverkas allvarligt – av EEC:s beslut även om landet stannar utanför den gemensamma marknaden, tycker många att det är klokart att bli medlem.

Många av de tekniska aspekter som ett inträde i EEC medför har inte vidrörts i denna artikel, särskilt de önskvärda framstegen vad beträffar utvecklingen på de juridiska och tekniska områdena. Den brittiska allmänheten har ännu inte insett detta, och det återstår att se om de ansträngningar som skall göras i år för att informera allmänheten kommer att bära frukt. Detta kommer att tillåta en mer rationell bedömning av de inträdesvillkor man slutligen förhandlar fram. Ju mer rationellt allmänheten kan bedöma dessa, ju större är sannolikheten för att de parlamentsledamöter, som skall antaga eller förkasta anslutningstraktaten, skall bli rationella i sin bedömning såväl i fråga om ett besluts lång- som kortsiktiga aspekter.